

Dr. Illés Zoltán részére
Államtitkár
Vidékfejlesztési Minisztérium

Budapest

Tisztelt Államtitkár úr!

Ismét termálvíz ügyben keresem Önt. Nagyon sajnálom, hogy a korábbi meghívásunknak nem tudott eleget tenni és így nem tudtuk Önnek személyesen bemutatni a Szentés környéki termálvíz kezelés több évtizedes tapasztalatait. Bízom benne, hogy szoros időbeosztása mellett is a közeli jövőben vendégül láthatjuk Önt. Addig is kérem, hogy az alábbiakban részletezett kérdésekben adjon tájékoztatást számunkra. A kérdéseinknek az Ön közelmúltban termálvíz szabályozás ügyben tett sajtónyilatkozatai (EchoTv-Hangos Többség, M1-Megoldások Magazinja) adnak különös aktualitást.

A nyilatkozataiban nagyon következetesen azt állítja, hogy az Európai Unió tiltja a termálvíz kitermelést. A nyilatkozataiból azonban pontosan nem derül ki, hogy melyik EU jogszabály tartalmazza ezt a tiltást. Emiatt kérem, hogy pontosan jelölje meg azt a Magyarországon közvetlenül alkalmazandó, közvetlenül hatályosuló EU jogszabályt, a számának és a releváns paragrafus számának is a megjelölésével, amely a tételes tiltást tartalmazza.

A Víz Keretirányelv jogi természetéből adódóan nem felel meg ennek a kitételnek. Az ugyanis a szabályozás elveit, irányát és kereteit adja meg. A tagállamnak kell azonban az adott nemzeti jogrendben közvetlenül hatályosuló jogszabályt megalkotnia. Tehát kérem, hogy a Víz Keretirányelven túli jogszabályi hivatkozást jelölje meg.

A környező országokban, amelyek azonos vízbázison vannak, mint Magyarország nem kötelező a használt termálvíz visszasajtolása és információink szerint nincs is olyan jogszabály, amely határidővel ezt kötelezővé tenné. Ennek ellenére zajlik termálvíz kivétel, amit – igaznak feltételezve az Ön állításait – az EU tételesen tilt. Bizonyára elemezték a környező országok jogi szabályozását. Így kérem szíves tájékoztatását, hogy a kötelező visszasajtolás nélkül hogyan, milyen jogi szabályozás bevezetésével tudnak a környező országok megfelelni az EU kötelezettségeiknek. Ebből a szempontból kiemelten érdeklődéssel várjuk az osztrák szabályozásra vonatkozó tájékoztatását. Ausztria 1995-óta a tagja az EU-nak. Így az elmúlt 16 év alatt minden bizonnyal már lejártak az esetleges, csatlakozáskor kialakított kedvezményeik.

Nyilatkozata alapján egyértelmű az Ön álláspontja, hogy a termálkutak engedélyeinek lejártá után új engedélyek csak akkor kerülnek kiadásra, ha a megoldják a visszasajtolást, ellenkező esetben nem lesz lehetőség a vízkivételre. Nyilatkozatában általában fogalmaz, nem tesz különbséget a mezőgazdasági, energetikai és a gyógyturizmus céljaira kitermelt termálvizek

között. Szintén a nyilatkozatában ismeri el, hogy vannak olyan térségek, ahol fizikai lehetetlenség a termálvíz visszasajtolása a geológiai adottságok miatt. Az előbbiekből okszerűen következik, hogy azon gyógyfürdők sem termelhetnének ki termálvizet az engedélyeik lejárta után, amelyek olyan térségben vannak, ahol nem lehetséges a visszasajtolás. A dél-alföldi régióban, ahol nem lehetséges a visszasajtolás, szép számban található ilyen gyógyfürdők.

Kérdésem az, hogy készültek-e tervek ezeknek a - az Ön szavai alapján kétség nélkül bezárásra kerülő - gyógyfürdőknek az alternatív hasznosítására javaslatok (pl. a szállodákból iskolai kollégium, öregek otthona stb.).

Hasonló a helyzet a távfűtéshez felhasznált termálvízzel is. Itt kérem szíves tájékoztatását arról, hogy milyen módon fog az állam segítséget adni ezen cégeknek, hogy visszatérjenek adott esetben a fosszilis energiahordozók használatára.

Ezen túl kérem, hogy mutassa be azt a kommunikációs tevékenységet, amellyel az érintett vállalkozásokat (gyógyfürdők, távfűtő cégek) felkészítették a változásokra, hogy a megfelelő gazdasági döntéseket meg tudják hozni.

Szintén a nyilatkozatában említi, hogy a visszasajtolás elmaradása esetén Magyarország köteleességszegési eljárás elé néz. Ehhez kapcsolódóan megjelöli, hogy a minimális bírság ennek kapcsán 80 millió euró lesz. Kérem, adjon tájékoztatást, hogy melyik tételes, szám szerint azonosított EU jogszabály megsértése miatt indul majd az eljárás. Ezen túl kérem, hogy mutassa be azt a számítási módszertant, ami alapján a minimális bírságot már előre ki is számították.

Nyilatkozatában említi, hogy a magyar kormányzat haladékat kért a visszasajtolás bevezetésére. Ez azt feltételezi, hogy van egy olyan EU dokumentum, amely előírja a visszasajtolást és erre mintegy válaszul készült egy magyar kormányzati kérelem.

Az EU csatlakozási folyamat és az EU jogszabályok hazai adaptációjának logikájából adódóan ennek már a magyar EU csatlakozás időpontjában is nyoma kellett, hogy legyen, része kellett, hogy legyen a csatlakozási tárgyalásoknak és ennek eredményeként rögzítésre is kellett, hogy kerüljön a magyar kötelezettség teljesítésének végső határideje.

Kérem, hogy küldje meg mindazokat a dokumentum másolatokat, amelyek tartalmazzák a kötelezettség előírását, az ahhoz kapcsolódó csatlakozási megállapodást, a magyar kormányzat halasztási kérelmét és az arra adott hivatalos EU intézményi választ.

Kérem, hogy küldje meg azokat a szakmai anyagokat, amelyek alapján azt feltételezik, hogy a mezőgazdasági célú termálvíz kitermelés veszélyezteti a víztestek állapotát. Kérem, hogy mutassa be azt is, hogy milyen módszerekkel és pontosan hol gyűjtötték a megállapítást megalapozó adatokat, valamint azt is, hogy ezen adatok hitelességét mi biztosítja, a hitelesítést ki végezte el.

A nyilatkozatában azt említi, hogy termálvíz felszíni elhelyezésére szolgáló tavakban – így a szentesi Termál-tóban is – a használt termálvíz hőmérséklete a leengedésekor meghaladja a befogadó vizek hőmérsékletét. Ez a hőmérsékletkülönbség környezeti károkat okoz. Kérem, hogy pontosan jelölje meg, hogy milyen időpontban, milyen környezeti károkat okozott a víz leeresztése Szentes környékén. Kapcsolódóan kérem a tájékoztatását, hogy a környezeti károkkal kapcsolatos hatósági eljárás kinek a felelősségét állapította meg és milyen szankció kiszabása történt vele szemben.

Tájékoztatom, hogy a szentesi Termál-tó leeresztése minden esetben az öntözési idényen kívül történik, a tó leeresztését az Alsó-Tisza Vidéki Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság Szentesi Szakasztechnika végzi. Ennek költségeit, az ún. vízkormányzási díjat

a termálvíz használója fizeti, közvetlenül a vízügyi igazgatóságnak. A víz leeresztése az előírások alapján történik, általában december-január-február-március hónapokban, függően az időjárástól, a külső hőmérséklettől, csapadék mennyiségétől és a Tisza aktuális vízállásától. A tórendszer két részből áll: a kisebb 40 hektáros hűtőtóból és a nagyobb 100 hektáros tározótóból. A két tavat áteresztő zsilip köti össze. A hűtőtavon csak ez az egy zsilip található. A tározótavon található a két tórendszer leeresztését lehetővé tevő zsilip, amelyen keresztül a víz a Vekerbe, majd a Kurcába, végül a Tiszába kerül. A rendszer felépítéséből jól látszik, hogy a mintegy 1.000.000 m³ befogadó képességű hűtőtóból a víz csak a mintegy 3.000.000 m³ befogadó képességű hűtőtavon keresztül tud csak a leürítéskor kikerülni. A tározó ürítésekor a hűtőtó és a tározó közötti zsilip zárva van. Tehát olyan időpontban, amikor a víz leeresztése történik a tározótóból, nincs utánpótlás a tóban, emiatt nincs ami a tó vizét a normális, a környezeti hőmérsékletnél magasabb hőmérsékletűre fűtené. Ebből adódóan a tó vize, a fizika törvényeit követve önmagától lehűl, illetve a környezettel együtt melegszik, akárcsak például a Balaton. A rendszer működésének ékes bizonyítéka, hogy a tározó télen rendszeresen befagy, jege biztonságos vastagságúra hízik, helyet adva a téli sportok kedvelőinek. A hűtőtó vize szintén hasonlóan működik, azonban esetében csak felszínének mintegy fele, 20 hektár fagy be, a fennmaradó részen a madarak találnak maguknak kiváló telelőhelyet és táplálékforrást.

További bizonyíték a felhasználó által minden télen elvégzett önellenőrzési vizsgálat sor, ahol a vízkémiai vizsgálatok elvégzése mellett a víz hőmérsékletét is jegyzőkönyvben rögzítik akkreditált labor mérései alapján. Az önellenőrzési vizsgálatról függetlenül ezt a mérésorozatot az Alsó-Tisza Vidéki Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség is minden évben szűrőpróbaszerűen elvégzi, a víz minőségét saját laborjában vizsgálva, a paramétereket és a víz hőmérsékletét jegyzőkönyvben rögzítve, hiszen ezen adatok alapján kerül a szennyvízbírság kiszabásra.

Az előbbiek miatt is nagy érdeklődéssel várjuk azoknak a károknak megjelölését, amelyet a környezeti hőmérséklettől eltérő hőmérsékletű termálvíz okozott például Szentes környékén.

Úgy gondoljuk, hogy kérdéseink és az Ön azokra adott megtisztelő válaszai a termálvíz hasznosítás ügyében a tisztánlátást segítik és biztosítják, hogy a szakmai és a laikus közvélemény is kellően megalapozott információk alapján ítélje meg a termálvíz ügyet.

Mind a kért információk, mind a dokumentumok közérdekű adatnak minősülnek, így kiadásuknak nincs akadálya. Kérjük, hogy ennek megfelelően tekintse közérdekű adatkérésnek a levelemben foglalt kérdéseinket, kéréseinket.

Az említett két nyilatkozatának szó szerinti leiratát csatolom.

Megtisztelő válaszát nagy érdeklődéssel várjuk!

Szegvár, 2011. október 10.

Tisztelettel:

Gémes László
az AGRYA alelnöke

EchoTv – Hangos Többség – 2011. szeptember 27.

Műsorvezető: Miért kell arra kötelezni a kertészeteket, ha geotermikus energiát használnak, hogy visszasajtolják a föld alá nagyon drágán a meleg vizet, ezzel ugyanis ezek a kertészetek országszerte jövő év január elsejével tönkre fognak menni?

Illés Zoltán: Ha Csaba kedvenc témája, akkor erre megint egy másfél óra kellene.

Zsebők Csaba: Nem értem, csak szeretem a témát. Tehát gyakorlatilag muszáj a következő 3 hónapban ilyen beruházást eszközölni a vállalkozóknak, vagy ezt a kormányrendeletet átírják?

Illés Zoltán: Nagyon gyorsan tisztázzunk valamit, az Európai Unió számos kötelezettséget határoz meg a tagországok számára. Akár tetszik annak a tagországnak, akár nem. Nekünk nem tetszik, de az Európai Unió, ha nem tartjuk be az előírásait, akkor köteleességszegési eljárást indít. Az európai unió onnan indul, hogy ha egy mélységi vízbázis nincs egyensúlyban, akkor ott engedélyt sem lehet kiadni a víz kivételére.

Műsorvezető: Tehát ez most nagyon bonyolult. Kiszívjuk a termálvizet és másik csövön nagyon drágán vissza kellene nyomni, holott ma például Szentesen beleengedik egy nagy termál tóba, amit a környékeliek nagyon szeretnek stb.

Illés Zoltán: Szentesen beengedik a termál tóba, de utána azt a vizet – mert azt nem lehet ott örök időre tárolni, nincs ott akkora termál tó – az hová megy az a víz Gergely? Hát a közeli patakba. És ott mennyi szokott lenni az átlag vízhőmérséklet? Hát nem annyi, mint a termálvíz pihentetett medence után sem. Magyarul, ott tönkretesz az élő környezetet, mert magasabb a víz hőmérséklete. Akár mennyire is állt egy ideig a termál tóban, kettő: ezeknek a mélységi vizeknek sótartalma van.

Műsorvezető: Van még a kormánynak teendője ezzel kapcsolatban?

Illés Zoltán: Természetesen, nem lehet kiadni engedélyeket.

Műsorvezető: De a kormányrendelettel?

Illés Zoltán: Nem fogja megváltoztatni a kormány ebben a tekintetben, hacsak nem vállalja a köteleességszegési eljárást az Európai Unió részéről. Ugyanis a gazdák nagyon sokan úgy vettek fel pénzt az Európai Unió támogatásaiból, hogy vállalták, hogy visszasajtolják. Tehát vagy vissza kell nekik adni a pénzt az Európai Unió számára vagy pedig nem valósítják meg a visszasajtolást, de ezt nekik tudniuk kellett az elején is, hogy a közet alkalmatlan arra, hogy keresztülpréseljék. Országrésze, helyszíne válogatja. Van, ahol könnyebben vissza lehet sajtolni, könnyű energia felhasználással, valahol meg lehetetlenség.

M1 – Megoldások Magazinja – 2011. október 5.

Riporter: Aggódnak a Szentese környéki gazdák. Azt állítják, hogy ez a bizonyos visszasajtolási kötelezettség, ez tulajdonképpen ellehetetleníti a gazdálkodásukat. Miért van erre szükség?

Illés Zoltán: Nem onnan indul a történet, mint ahogyan azt nagyon sokan gondolták volna, hogy vissza kell sajtolni, hanem a történet onnan indul, hogy az Európai Unió egyáltalán - még egyszer - egyáltalán nem engedélyezi a víz kivételét. Főleg abban az esetben, hogy ha a mélységi vízbázis az sérülékeny, nem stabil nincsen egyensúlyban a kivett és visszapumpált víz.

Riporter: A gazdák azt mondják, hogy ez a kötelezettség valójában nem egy jogszabály, nem egy uniós jogszabály, hanem csupán ajánlás.

Illés Zoltán: Nem, itt irányelvek vannak, amelyek a tagországokra nézve kötelezőek. Ezért volt az a „kiskapu”, hogy a magyar kormány pontosan ez idáig, a mindenkor magyar kormány egyrészt jelezte, hogy akkor mégis csak visszasajtolnánk és ez volt az a kiskapu, amely lehetővé tette egyáltalán az engedélyek kiadását vízkivétel tekintetében, másrészt pedig a magyar kormány ez idáig halasztást kért a visszasajtolás megvalósítása tekintetében. Aztán Szentese is és másutt is a településtől teljesen függetlenül nagyon sokan Európai Unió pénzeket vettek fel, projektekbe szálltak be a visszasajtolás tekintetében. Az Európai Unió hajthatatlan, azt meg kell valósítani, azaz vissza kell sajtolni. Nem, azért mert én mondom, hanem azért mert az Európai Unió mondja, ja és hogyha Magyarország ezt nem hajlandó teljesíteni, akkor köteleességszegési eljárást indítanak Magyarországgal szemben, melynek az első tétele az olyan 80-90 millió euró és utána naponta 75-80 ezer euró büntetés, addig a napig, amíg Magyarország az elvárásokat nem teljesíti.

Riporter: Azt mondta az imént, hogy az újabban üzembe helyezendő kutakra. Ezek szerint a régi kutak tulajdonosai számíthatnak valami kedvezményre, hosszabbításra?

Illés Zoltán: A kutak esetében engedélyek kerültek kiadásra az eddigi tevékenység folytatása érdekében, ahogy lejárnak ezek az engedélyek, ott akkor nincs tovább. Onnan indul a történet, hogy egyáltalán nem lehet kivenni mélységi vizet, hogyha ezt kiveszik, akkor azt vissza kell sajtolni. Ha bizonyítani lehet azt, hogy képes fizikai módon a visszasajtolásra az adott kőzet. Van olyan kőzet, hogy nem lehet visszasajtolni, egyszerűen fizikai képtelenség, ott nem adnak ki engedélyt.

Riporter: Mi indokolja egyébként ezt a visszasajtolási kötelezettséget, elfogy a víz a föld alól?

Illés Zoltán: Hát azok a hévízforrások, amelyek ott találhatóak. A tetejében, ahol megújítható az által, hogy visszasajtolják, ott miért ne esetleg. De ott ahol nem megújítható ott a földben található mélységi hévíz források tönkretételéről lenne szó, ez viszont elfogadhatatlan.